

ERDÉLYI GAZDA

XXXIX. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1907. Deczember 15.

50. SZÁM.

*4. rész.
Tökajándék*

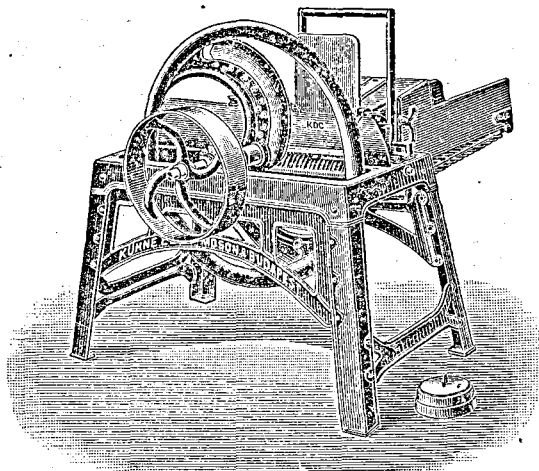
KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára

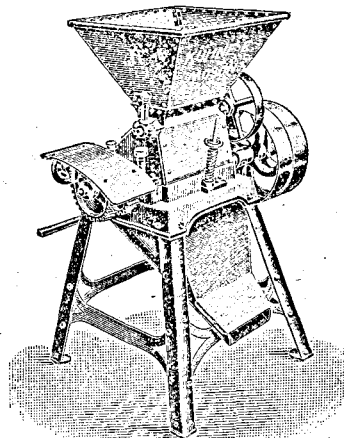
Mosonban

elismert gondos kivitelben szállit:

szeckavágógépeket,
répavágókat, darálókat,
takarmányfüllesztőket,
**„TORNADO“ kukoricaszár-
tépőket, MORZSOLÓKAT,**
burgonyamosógépeket, teljes ta-
karmánykamra-berendezéseket
FÓRAKTÁR: FIÓKRAKTÁR:
BUDAPEST, DEBRECZEN és
VI. ker., Váci-körút 57a. sz. **TEMESVÁR.**

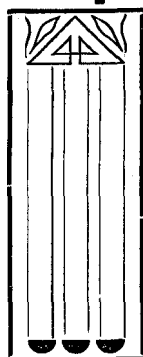

1672

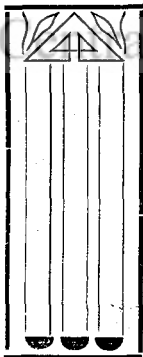

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest, VI., Váci-körút 59. Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz mint benzinlokomobilokhoz, Szalmakazalozókat, Gőzekőket, Vetőgépeket, Burgonyakiemelő gépeket és mindentféle egyéb gazdasági gépet szállit a legtökéletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek. Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

1834

Muraközi nóri fajlovak (hidegvérűek).

A t. cz. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szives figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nóri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészikók és apamének vételenél, melyet én az *első kézből* direkt a *paraszt tenyésztőtől* bárkinek igen szolid feltételek mellett segédkezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzékével készséggel és **Hoffmann Lipót** lóvásárló ügynök. Csáktornya (Muraköz).

— Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés. —

Elválasztott csikókat rendkívül olcsó árban beszerezhetem — Kancza vagy mén **darabja 100—130 forint.** —

2042

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970.340.— K.
Fartalékok 764.760.16 „
Összesen: 2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.438.23 „
1905. „ „	61.730.60 „
1906. „ „	39.243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok áranyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és félvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

**LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÖLDUNK ARJEGYZÉKET ÉS KÖLTSEGVETÉST

MAGYAR KERESKEDELMII RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASÚTAK GÉPGYARÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, Országház.

1934

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőstátér. Főtér 9.
1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Karácsonyi és ujévi számainkba,

— melyek néhány ezerrel több példányban jelennek meg — hirdetések decz. 19-én délig vesz fel a kiadóhivatal.

BUDAPEST

A legnagyobb állami és első állami kintünetve, hercegi tiszteletdíj stb.

KOHLER
KFRIGYES

kertművész és kertépítő
Kerttechnikai iroda:

VII., Gizella-ut 15. szám.

(lakás: VII., Csömör-ut 46.)

TELEFON: 25-33.

park, kert stb. tervezése, kivitele stb., stb.

Tajkerteszeleti képes-utmutató kiadására ingyen köldetik.
1903.Szőlő-
oltványokat

szállít, fajtisztasságért jótállva legdusab választékban a már évek óta

1906 II. elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: Caspari Frigyes.

Medgyes 130. sz. (Nagyküküllőmegye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-u. 23. sz.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

1971

Kerestetik

280 holdas jól berendezett birtokba

fixadminisztrator.

Cautio ;

5000 korona

2101

szükséges.

Czim a kiadóhivatalban.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúók.

1475

Superfoszfát-mütrágyákat

a legolcsóbb napi áron szállít a

„KLOTILD“ Első Magyar Vegyipar Részvénytársaság

BUDAPEST, V. Nádor-utca 4. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
LŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-U. 2. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A gazdasági cselédek nyugdíjbiztosítása . . . 663
A gyümölcsfák trágyázása. Cséres Gyula. . . 664
Az állatorvosi első segély. 665

Irodalmi szemle:

- A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei és betegségei. — Derült égből alatt. 666

Egyleti élet:

- Meghívó. 667
Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése. 667

Kormányintézkedések.

- Süketnéma földmivelő gyermekek segítése. —
A földmivelő nép ingyenes jogvédelme. —
Székely kiszgazdák tanulmányi kirándulása. 667

Égyes közlemények.

- Gazdasági egyesületi titkárok értekezlete. —
A székely vasut megnyitása. — A motorbenzin ára. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete. 668

Írások.

A gazdasági cselédek nyugdíjbiztosítása.*

Írta: Dr. Fáy Gyula az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédsegélypénztár igazgatója.

I.

Legújabbban szociális törvényeink megalkotásakor, nevezetesen az ipari munkások biztosításáról szóló törvénynek, valamint a gazdasági cselédtörvénynek törvényhozási tárgyalása során ismételten hangzott fel az az óhajtás, hogy a gazdasági cselédek és munkások betegségyekezésének kérdése a biztosítási kötelezettség behozatala útján szabályoztassék.

Sajátságosnak mondható, hogy míg a munkásbiztosításnak éppen ezen ága iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott, addig ugyszólván alig esett szó a munkásbiztosítás egy sok tekintetben fontosabb ágának, a nyugdíjbiztosításnak érdekében.

Pedig ha párhuzamot vonunk a betegségyekezés és a nyugdíj kérdése között, azt találjuk, hogy míg az előbbi annyira, amennyire kielégítést nyer a munkaadók gyógyítási kötelezettségében, addig nincs olyan törvényünk, mely az elaggott és rokkanttá vált gazdasági cselédek és munkások ellátásáról kötelezően gondoskodnék, hacsak ilyenek nem tekintjük a községi törvény ama rendelkezését, mely a kötelekékbe tartozó tehetetlen szegények ellátására a községet kötelezi. De menjünk tovább, s illusztráljuk e párhuzamot külföldi példával. Ha Németország felé tekintünk, mely a munkásbiztosítás terén a legnagyobb állami alkotást mondhatja magáénak, azt látjuk, hogy a Németbirodalom, míg a gazdasági cselédek és munkások aggkori és rokkantsági ellátásáról általános kötelező formában gondoskodott, addig a gazdasági cselédek és munkások betegség esetére való biztosításnak kötelezettségét nem hozta be, hanem nyílt kérdésnek hagyta fenn, hogy e kötelezettség behozatala, vagy mellőzése iránt országos törvények és helyi statutumok intézkedjenek.

Ezek egybevetése után annyit mindenestre konstatálhatunk, hogy ha a gazda-

sági cselédek és munkások betegség esetére való kötelező biztosításának kérdése nálunk olyannak ismertetett fel, hogy annak intézményes szabályozása nemcsak országgyűlési határozatokkal mondatott ki, hanem törvénnyel (1097. XLV. 28. §) is kilátásba helyeztetett, akkor a gazdasággal foglalkozók nyugdíjbiztosítása is mindenesetre olyan kérdés, mely megérdemli legalább azt, hogy vele, s megoldásának lehetőségével közelebbről foglalkozzunk.

Nézzük mindenekelőtt, miféle intézkedések történtek eddig e kérdésnek a megoldásához való közelebb juttatása érdekében.

Ilyen irányu biztosítás az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár felállításával szerveztetett. Ez a biztosítás, mely csakis rokkantság esetére szól, s az aggkori ellátásra ki nem terjed, nem kötelező, hanem csupán önkéntes formában áll fenn; fájdalom azonban, hét évi fennállása alatt nem terjedt oly mértékben, ahogy óhajtandó lett volna. Kétségen felül áll ugyan, hogy a legideálisabb állapot az lenne, ha mindenki saját jól felfogott érdekében szabad elhatározásából gondoskodnék jövőjének biztosításáról; az eddigi gyakorlati tapasztalatok azonban az önkéntes biztosítás ily mértékű terjedésének csak megközelítésére sem nyújtanak egyhamar reményt. Abban megnyugodhatunk, hogy ez nemcsak nálunk van így, hanem ugyanezt a külföldi példák is megerősítik, s ez az oka annak, hogy az államok a rokkantsági és aggkori biztosítás kötelezővé tételére törekednek, amelyre — miként már előbb említettük — Németország a legfényesebb példát szolgáltat. Ha tehát azt óhajtjuk, hogy gondoskodásunk e téren igazán eredményes legyen, akkor kívánatosnak kell tekintenünk, hogy a gazdasággal foglalkozók rokkantsági és aggkori biztosítása a lehetőség határai között kötelező formában hozassék be.

Itt könnyen felmerülhetne az a kérdés, vajjon nem látszanék-e méltánytalannak a nyugdíj nélkül szükölködő munkásnép összességéből csak a gazdasággal foglalkozókat kiválasztani, s a többiek felett előnyben részesíteni. A felelet azonban kézenfekvő. Ha valamit alkotni akarunk, valahol el kell

* A „F. E. Gazd. Szemléjéből.”

Természettől arankamentes lóhere és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

Az átvétel és fizetés a termelő állomásán történik.

Természettől arankamentes a here-mag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák, kik eladó lóheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, sziveskedjenek a lentjegyzett céghez mintát küldeni és a mennyiséget közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése.

== BUDAPEST. ==

1002

Veszünk **Luczernamagot**, Arankamentes és nagyarankamentes **Lóheremagot** a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós
== mintát utárvétel mellett. ==

MAGYAR MEZOGAZDÁK SZOVETKEZETE
Budapest, V. Alkotmány-u. 31.

kezdenünk, s ha különösen a kezdetnél nagyon ügyelünk arra, hogy erőnkön felül ne markoljunk, az még nem jelenti azt, hogy ne akarnánk később a viszonyok fejlődésével gondoskodásunk körét megfelelően kiterjeszteni. A mi anyagi eszközeinket nem szabad összehasonlitanunk a németekével, nekünk erre a célra nem áll rendelkezésre francia hadisarc, s ez idő szerint meghaladná erőnköt, az összes munkásnépnek életképes kötelező nyugdíjbiztosítást alkotni. Lám a gazdag Franciaországban Millerand hasonló törvényjavaslata pénzügyi okokból már évek óta a tárgyalás stádiumában stagnál!

Ha tehát számot vetünk azzal, hogy ez idő szerint ebbeli gondoskodásunkat a munkások összességére azonnal ki nem terjeszthetjük, de azért nem zárkozunk el az elől, hogy ez irányban legalább az első lépést megtegyük, könnyen indokolható, hogy — mint elsősorban földmivelő ország — gondoskodásunkat épen a földmiveléssel foglalkozóknál kezdjük meg, s első lépésként ezek közül is csak az állandó alkalmazásban levőket, vagyis a gazdasági cselédeket veszünk be a biztosítás kötelezettségébe.

Nincs kétségünk az iránt, hogy ha épületünk alapjainak lerakását ily módon megkezdénénk, nemcsak a humanitás oltárán áldoznánk, hanem ez uton más fontos közgazdasági bajok orvoslását is előmozdítanánk. Ismeretes ugyanis, hogy nemzeti termelésünk egyik újabb fellépett akadály a hiány az állandó jó gazdasági cselédekben, kiknek számát a más, nem állandó foglalkozásokra való törekvés és vidékenként elsősorban a kivándorlás is nagyban apasztja. Ha e téren eredményes orvoslást akarunk, akkor az okot kell megszüntetni, amely ezen káros állapotot előidézi. A gazdasági cselédek munkában való állhatatlanságának és szerencsepróbálgatásának főokát abban kell keresnünk, hogy állandó foglalkozásuknál jövőjüket, a munkaképtelenség és öregség napjait biztosítva nem látják. A kivándorlás is legnagyobb részben azon elemekből toborozza össze hivatásukat, akiknek hivatása itt a földnek bérért való művelése lenne. Tudjuk, hogy kivándorlóink túlnyomó része rendszerint azzal a szándékkal hagyja el hazáját, hogy mihelyt pár évi intenzív munka után akkora összeget megtakaríthat, amellyel jövőjét biztosítva látja, visszatér. hogy nagyjából eddigi életmódját, azonban a megszerzett vagyoni alapra támaszkodva gondatlanul tovább folytathassa. Ha a gondtalan jövőt itthoni eszközökkel megfelelő mértékben biztosítottak látná, de viszont azt is tudná, hogy az erre való szerzett jogait kivándorlás esetén elveszíti, akkor bizonyára nem lenne oka távoli reményekért a közeli biztosat feláldozni.

Hogy azonban az állandó szolgálatban nem álló gazdasági munkásokról és kisgazdákról is gondoskodjunk, továbbra is fenn

kellene tartani az önkéntes biztosítás lehetőségét s az önkéntes biztosítást a kötelező biztosítással szoros kapcsolatba hozni olyformán, hogy az illetők szolgálatbalépés, vagy viszont a szolgálat elhagyása esetén biztosításukat akár a kötelező, akár az önkéntes formában akadálytalanul tovább folytathassák. Vagyis a nyugdíjbiztosítás egy oly formáját kellene felállítani, amelynek szabályai egy a kötelező, mint az önkéntes biztosításra egyaránt alkalmazást nyerhesenek.

(Folytatjuk.)

A gyümölcsfák trágyázása.

Mint minden növény, azonképen a gyümölcsfa is legtöbb táplálékot a talajból veszi fel és minél jobban el van látva a talaj növények által felvehető tápláló anyagokkal annál biztosabb a növekedés és termőképességi eredmény.

De ebből azonban nem az következik, hogy a táplálékokkal túlbőségesen ellátott talajban és jó a terméseredmény; mert a gyakorlati tapasztalás azt bizonyítja főképen gyümölcsfáknál, hogy a nagyon kövér talajban gyorsabb ugyan a növekedés, de az ellentállóképesség, az életrevalóság csökken, a tulbuja-növekedés a termőképességet nem fokozza, sokszor a fa évek során át nem is virágozik s így rendeltetésének nem is felelhet meg.

Valamint a gazdasági növények, legyenek azok kapások vagy kalászosok, azoknak nemük, fajuk s általában növekedési tulajdonságuk szerint esik mérleg alá a táplálék iránti igényességük, azonképen a gyümölcsfáknál is hasonló elbírálással kell eljárni akkor, ha kellő mértékkel s jó eredmény célzatosságával akarjuk trágyázni.

Igy tehát nem lehet egy általános szabályt felállítani a gyümölcsfák trágyázására nézve, hanem vizsgálni, figyelembe kell venni igen sokszor még egyedeket is arra nézve, hogy mennyi és milyen mértékben kívánják a táplálék nyújtást. A talaj mineműsége, annak fekvése, éghajlati viszonyok, a fák-, gyökér-, törzs-, korona fejlődése, a faj jellege, e tekintetben mindig lehetnek irányadók.

Ugyancsak a gyümölcsfák trágyázásánál elbírálás alá esik az a körülmény is, hogy mennyi idős az illető fa vagy fák, mennyire terjed élettartama, mikor fordul termőre s általában gyorsab vagy lassabb a növekedési tulajdonsága.

Közismeretes, hogy minden mivelhető talajban vannak kisebb nagyobb mennyiségben növények által felhasználható ásványi tápanyagok, melyek elmálás útján válnak hasznossá.

Ha tehát a gyümölcsstermelő gazda őszkor vagy alkalmas időben télen is, felszántatja, felásatja gyümölcsössének talaját, már is tett annyit, amennyi felér sokszor egy rossz gyenge mesterséges trágyázásnál, mert épen

a téli időjárás a legalkalmasabb arra, hogy az ásványi sók vagy más ásványok a talajban felbomoljanak s alkalmas időben a gyökerek által felvehetőkké váljanak.

A gyakorlati tapasztalás bizonyítja azt is, hogy az őszi vagy téli talajmunkában részesedett gyümölcsfa a nyári szárazságot jobban elviseli, vagyis hogy a téli nedvesség a mélyebben fekvő gyökerekhez is behatol, a nyár folyamán van miből táplálkozni a fának még akkor is, amikor mint az elmúlt nyáron is néhol öt hónapig nem esett számottevő eső. S különben is a nyári eső vajmi kevés esetben jut a fa mélyebben járó gyökeréhez; mert a lombokkal megrakott koronája a talajt a fa körül teljesen fedi és itt kapcsolatosan megemlíthetjük azt is, hogy nem elégséges az, ha csak a feltalajt porhanyítjuk, javítjuk, hanem szükséges és gondoskodni kell arról is, hogy az altalajba is jusson tápláló anyag.

Minél idősebb valamely gyümölcsfa, annál mélyebben és szélesebben terülnek el annak gyökerei a talajban, miből az következik, hogy minél fiatalabb a fa — ha az különben eléggé termőképés és jól mivelt talajba van ültetve — annál kevésbé kívánja a trágyázást; mert a kellőleg mivelt feltalajban mindig megtalálja növekedéséhez szükséges tápláló anyagokat.

Ennek folytán a trágyázás elsősorban csak az idősebb termőképés vagy már terméketlenné, erőtlenné vált fáknál kívánatos s csak másodsorban a fiatal fáknál ott, ahol a rossz talajviszonyok megkivánják.

A trágyázás idejére és módjára nézve igen különfélék a nézetek. de megjegyezni kívánjuk azt, hogy eddigelé, az őszi vagy téli időszak s a természetes trágya anyagok azok, amelyekkel s amikor a legjobb sikert lehetett elérni ugy kisebb, mint nagyobb ültetvényeknél, ami azonban nem zárja ki azt, hogy főképen a csontmagu gyümölcsféléknél nyár utóján folyós állapotú istálló trágyával is igen jó sikereket lehet elérni. A természetes és szilárd állapotú trágyák mindig csak érett állapotban szabad alkalmazni; a folyós állapotú trágyát pedig vízzel felhígítva lehet sikerrel alkalmazni; de főképen az utóbbi trágya-nem nyújtásánál óvatosságnak kell lenni, a tulbuzgóság legtöbbször árthat.

Nemük és koruk szerint vizsgálva a gyümölcsfáknak trágya iránti igényességét azt találjuk, hogy az alma, körtefélék inkább csak akkor kívánják a táplálék nyújtásában a segítséget, amikor azok növekedése és termőképessége csökkenőben van; a korábban nyújtott táplálék elősegíti, fokozza ugyan a növekedést, de a bő táplálkozás puhítja. érzékenyebbé teszi a fát, s ilyet a betegség és téreg hamarabb támad meg. A csontmagu gyümölcsfák tehát: szilva, barack, cseresznye, meggy, ebben a tekintetben még nagyobb óvatosságot igényelnek és itt csak akkor van helye a trágyázásnak, amikor azok termékenysége csökken. Hiszen elég gyakori a tapasztalás,

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kék- és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

hogy tulköves talajban ültetett alma és körte félek termőre fordulására sokáig kell várni, a csontmagu féleket pedig hamarabb érheti a guttaütés, a mézgafolyás főképen az utóbiaknál akkor, ha légenyben igen gazdag talajba jutnak. Ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a gyümölcsfáknál is kétféle szempontból irányul azok trágyázása -- nevezetesen: egyfelől a légenytartalom, másfelől a foszfortartalmu trágyák nyújtása -- akkor egy kis vizsgálódás után tisztába lehetünk azzal is, hogy melyeknek milyen és mennyi támogatás nyujtassék trágya tekintetében; mert az már bizonyos és gyakorlati tapasztaláson nyugvó igazság, hogy nem minden nemű és koru gyümölcsfa kívánja az egy és ugyanazon tartalmu trágyafélét

Ha már most közelebbi vizsgálódás tárgyává tesszük az egyes gyümölcsnemeknek és féleknek trágya iránti igényességüket, azt tapasztaljuk, hogy a csontmagvu gyümölcsfélék sokkal hamarabb és nagyobb mértékben kívánják a foszfortartalmu trágyákat, mint a lágymaguak; mert hamarabb fordulnak termőre s aránylag nagyobb a termőképességük is. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy némi mértékben a légenytartalmu trágya nyújtása is ajánlatos, ha főképen oly talajba kerülnek, amelyben ez az anyag csak kisebb mértékben van jelen.

A trágyázás idejére nézve az őszi időszak a legáltalánosabb, mert az őszi nyujtott nehezen bomló trágyát tavaszra, a hajtások, ágak fejlesztésére már felhasználhatja a fa, a tavaszi trágyázás főleg könnyen oldható trágyafélékkel -- már a termő rügyek jövő évre való fejlődését mozditja elő; ugyan csak a csontmaguaknál a nyári trágyázás hasonló célt szolgál.

A trágyázás mikéntjére nézve többféle mód van, lehet a trágyát csak sekélyen aláásva nyujtani, lehet mélyebben ásott árokban -- főképen üdvösebb fánál -- akár folyós, akár pedig szilárd állapotban -- szórni illetve önteni a trágyát, de figyelemmel kell lenni ilyenkor arra, hogy az árok a fa koronájának szélességi irányában ásattassék meg; mert a fa szívó gyökerei rendszerint ily, de igen sokszor még szélesebben is terjednek el a talajban. Ebből azonban nem következik az, hogy törpe gyümölcsfa csak a törzs körül, kívánja a trágyázást, ezeknél is lehetőleg jó szélesen kell a talajt mivelní, trágyázni bőségesen annál is inkább, mert ezek folytonos nyesegetése által aránylag több táplálékot fogyasztanak.

A talaj minemősége is befolyásolja a trágyázást, mert a laza, homokos talaj mindig több trágyát kíván, mint a kötött, agyagos hideg talaj s ugyancsak minél lazább a

a talaj, annál érettebbnek kell lenni a nyujtott természetes trágyának.

Az istálló trágyán kívül, mint amely a trágyafélék között az első helyen áll -- jó sikerrel lehet alkalmazni a következő trágyaféléket, és pedig: komposzt, szaruforgács, fahamu, vér, árnyékszéki trágya, csontliszt, gyps, chilisalétrom, Thomassalak. A trágyának mennyiségbeli adagolása legtöbbször a fa vagy fák állapotától függ, tehát szorosabban vett szabályt itt sem lehet felállítani, s így hozzávetőleges számítással csak annyi állítható, hogy egy középtermésű és életű fának évi trágyaszükséglete istállótrágyából 20 kg., műtrágyából 1 kilogramm.

Arany középút azonban mégis csak az, hogy ott, ahol szükség van, ott nem kell farkodni a trágyával, s inkább kevesebb fát, de jól trágyázni; ellenben jó fejlődő, termőképés, egészséges fánál pazarlás számba megy a trágyanyujtása.

Csérer Gyula.

Az állatorvosi első segély.*

A sebről.

Sebnek nevezünk minden olyan sérülést, mely az állati szervezet takarójának, a bőrnek szakadásával jár. Vannak ugyan nyálkahártya sebek is, ezek természetesen a nyálkahártya szakadásával járnak s miután nyálkahártya a test felületén nincsen, *belső sebeknek* (orr, száj, hüvely, végbél stb.) nevezetnek.

Az összes sebeknek három tulajdonságuk van. Ugyanis minden seb fáj, vérzik (többé-kevésbé) és tátong (vagyis sebszélei egymástól eltávolodnak).

Amikor tehát sebesülésnél előnyösen akarunk avatkozni, legelső sorban is e három tulajdonsággal kell megküzdenünk.

A különböző sebek azonkívül különböző és specialis egyéb tulajdonságokkal is bírnak. s ezek szerint osztályozatnak.

Nagyon természetes, hogy amellett, hogy minden seb kezelése főbb vonásaiban egyforma, az ilyen specialis sajátságokkal bíró specialis sebek azonkívül még külön eljárást is megkövetelnek.

Legelső sorban az általános sebkezelési szabályokról fogunk szólni s a különböző sajátságú sebekről később.

Minden seb ellátásánál e lehető legfontosabb szempont a *tisztaság*; és ezt nem szabad általános frázisnak, felületes, nagy mondanak tekinteni. Tisztaság nélkül a seb gyors gyógyulása lehetetlen, sokszor pedig a tisztaság figyelem bevételének elmulasztása különböző sebkomplicációkat (genyedést, mirigydaganatot, vérmérgezést) és halált von maga.

* Mutatvány *Lukács Aladárnak* hasonló című most megjelenő könyvéből. A könyvnek, mely főképp a laikus gazdaközönség számára íratott, egy állatgyógyászati könyvtárból sem volna szabad hiányoznia. Megszerezhető 3 koronáért szerzőnél, Budapest, VIII. Baross-u. 110 sz. „*Állatorvosi Közlöny*” szerkesztőségében. Szerk.

után. Az ilyen sebszövődmények (komplikációk) nem is mindig a seb nagyságától függnék, (egy karcolás is okozott már halált) hanem a beléje került tisztátalan anyagoktól.

Azt már tudjuk, hogy a levegő, a környezet tele van bacillussal; vagyis olyan ugynevezett fertőző anyaggal, mely ha a szervezetbe belejuthat, ott egy korfolyamatot, az illető baktérium-fajnak megfelelő betegséget igyekszik előidézni. A szervezetet a baktériumoktól a bőr védi, takarja; már most ha ez a takaró valahol nyílást kap, ott ezen fertőző bacillusok kaput találnak s belehatolnak a szervezet mélyébe, hogy azt megbetegítsék, sőt esetleg megöljék.

Tisztán véletlenség és a sebzés körülményeitől függ, hogy veszélyesebb vagy kevésbé veszélyes bacillusok kerülnek-e a sebbe. Tiszta levegőben kevesebb és kevésbé veszélyes fertőző anyag van, mint a piszokban. Trágyában pl. mindig vannak rothadási baktériumok s ha ezek a sebbe jutnak, könnyen idézhetnek elő vérmérgezést.

A sebet tehát mindenekelőtt az esetleg bele került fertőző anyagtól, piszoktól meg kell tisztítani s a tisztítás után óvni attól, hogy ilyen tisztátalanság azontul bele ne kerülhessen.

Ezért is, mielőtt sebez nyulunk, kezünket és mindazon tárgyakat, melyekkel esetleg a sebet érintjük, alaposan tisztítsuk meg. Csak azután nézzük meg figyelmesen a sebet.

Ha a seb szabad szemmel való nézésnél tisztátalanságot nem tartalmaz, szóval ugynevezett tiszta seb, úgy nem sokat vesződünk a tisztogatásával. Valamilyen fertőtlenítő oldattal, amely minden gazda házában meglegyen, egyszer kimoszuk s azután átterünk a további teendőkre. Abban az esetben azonban, ha a tiszta seb nem egészen friss, már 1-2 óras, úgy még akkor is, ha egészen tisztának látszik, többször és alaposabban kell kimosni.

Ha a seb különböző tisztátalan anyaggal van borítva, pl. homok, föld, sár, szalma, széna, trágya, vizelet stb. stb., úgy a seb előbb leirt tisztogatásra különösen nagy gond fordítandó. Addig nem nyugszunk, míg az ilyen piszkos vagy fertőzőtt seb nem látszik ugyanolyannak, mint a fent említett tiszta seb.

A sebek tisztogatása úgy történik, hogy először a seb környékét mossuk le s csak miután az már tiszta, térünk át magának a sebnek a kimosására. Amint már előbb említettem, a kimosásra fertőtlenítő szert kell használni, ilyenek mint leggyakrabban használatosak és legismeretesebbek: a *carbol*, *lysol*, *bacilol*, *creolin*, melyek 2 százalékos oldatban használhatók és a *sublimát*, melyből 1 liter vízre csak egy grammot szabad adni. Az ujabban feltűnt szerek közül legkiválóbb és legjobban ajánlható szagtalan volta és igen erős hatása folytán a *lysoform*, amely laikusok kezében sem jár veszélylyel, miután nem mérgező. Abban az esetben, ha a sebzés alkalmával ilyenekkel nem rendelkezünk, jó az egészen tiszta víz is. Sőt miután szükség törvényt bont, ha előfordulhat az az eset, hogy a rendelkezésünkre álló víz nem egészen tiszta, (nem piszkos, mocskos, szennyves vizet értek, hanem zavaros, tisztátalannak látszó kútvizről

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság

szab. osztrák-magyar államvasut-társaság

MEZŐGAZDÁK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!
Egyetemes acélekék.

resicai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Tiszta acélangag
s a j á t
hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.
Páncélacél-kormánylemezek.
Magasított acél-ekefej. 1457
Porvédő kerekek.
Acél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Ekegyártár terén legelső rangu magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Sürgönycim: „Agraria” Budapest. Rövidített levélcím: „Agraria” Budapest. V. Váci ut 2.

szólok) úgy ha azt előbb felforraltjuk, (sterilizáljuk) szintén felhasználhatjuk a sebmosásra.

A fertőtlenítő anyagot rendes körülmények között tiszta vattával visszük a sebre úgy, hogy vatta-gömböcskéket mártunk az oldatba s ha azok jól telestizták magukat, azon csurgó-nedvesen visszük át a sebre, hogy ott kinyomjuk. Ezen vatta-darabokat tamponoknak nevezzük s ezt az eljárást tamponirozásnak.

Az ilyenformán kitisztított sebet ezután védeni kell tovább is a tisztátalanságoktól, ezért a sebet kötéssel látjuk el. A kötőanyag vagy kötszer szintén feltétlenül tiszta, lehetőleg sterilizált patika-kötszer legyen. A sebre közvetlenül jó tiszta moull-szövetet, vagyis legcélszerűbb a patikában kapható gázot tenni: erre vatta-réteg jön s azt ismét tiszta, száraz vászon vagy flanelruhával kell ráerősíteni. Leghelyesebb az orvosok által használt pólyát alkalmazni, ennek hiányában azonban egy tiszta, négy vagy háromszögletű vászonruha is megteszi.

Ennyi az egyszerű sebkezelés s ennyi nagy általánosságban minden sebbel meg kell tenni. A különböző sebek különböző sajátosságai külön beavatkozást igényelnek.

Az előbb említettem, hogy minden seb fáj. A fájdalom nagysága azonban különböző és attól függ, hogy hol van a seb. Vannak egyes igen fájdalmas testrészek; vannak viszont olyan helyek, hol kevésbé fáj a sebzés. A sebek azért fájnak, mert benne idegek vannak elvágva és akkor, ha a sebet vagy a sebzett testrészt mozgatjuk, a fájdalom erősödik. Ezért és azért is, mert a mozgás a seb gyógyulását akadályozza, nyugton hagyjuk a sebet.

Az eredményes sebkezelés második fő-feltétele tehát a *nyugalom*.

Minden seb több-kevesebb mértékben vérzik, mert a benne levő véretek folytonossága megszakadt. A vérzés különböző lehet. Legelső sorban is lehet kis-, közép- és nagyfokú. A kisfokú vérzés külön eljárást nem kíván. Ezt egyszerűen figyelmen kívül hagyjuk s a seb tisztítása után az előbb említett módon kötést alkalmazunk rá. A kötés alatt az ilyen kisfokú vérzés rendszeren megszűnik. A középfokú és nagyfokú vérzést azonban előbb meg kell szüntetni.

A vér ugyanis a szervezet éltető eleme, vele takarékoskodni kell. Erős vérvesztés következménye súlyos bajokat okozhat, így vérszegénységet, általános gyengeséget stb. sőt elvérzést, vagyis halált is. A vérzés foka függ: 1. a seb nagyságától és 2. azon véredények (erek) nagyságától, melyek megszakadtak. Megkülönböztetünk az átvágott erek szerint hajszáledény (capillaris) vérzést, vivőeres (venosus) és verőeres (arteriosus) vérzést.

Hajszáledényvérzés minden sebben van, mert a test minden részében vannak ilyen szabad szemmel nem is látható véredények. Az ilyen vérzésre az jellemző, hogy a sebfelület egyszerre telik meg — bár lassan —

vérrel. A vérfolyás forrását nem látni, az mintegy előnti a sebet s úgy látszik, hogy a seb alapjából annak egész szélességében szivárog elő. Ez a vérzés sohasem veszélyes. Sem elvérzést, sem vérszegénységet nem okoz.

A vivő- és verőeres vérzés — dacára annak, hogy a vivőerek már elhasznált vért szállítanak, míg a verőerek friss, tápdus vérrel vannak telve — egyforma beszámítás alá esik az első segélynyújtás szempontjából.* Az ilyen esetben az eljárás attól függ, hogy kisebb vagy nagyobb érátmetszés történt-e?

Már maga a természet is igyekszik a vérzést elállítani. Kisebb ereknél ugyanis minden beavatkozás nélkül egy bizonyos idő múlva megszűnik a vérzés. Ugyanis az érben alvadt vérből egy vérrög, dugasz (trombus) keletkezik s az ér nyílását (lumenjét) eldugaszolja, a vérzés magától megszűnik. Ezen vérrög képződését elősegíti a nyugalom és a gyenge nyomás.

A kisebbfokú vérzést ilyenformán már könnyen fogjuk csillapítani. Gyenge nyomást ugyanis a kötés ad. Ha pedig a vérzés megszűnt, arra kell ügyelnünk, hogy az erekben keletkezett vérrög (trombus) állandó is maradjon. Az illető testrészt tehát teljes nyugalomban kell hagynunk. Ellen esetben a vérrög felszakadhat és ismét erősebb vérzést kaphatunk.

A nagyobbfokú vérzést ugyanevezett tömeseléssel (tamponirozással) szüntethetjük meg. Ilyenkor vattából (szükség esetén tiszta kőből vagy vászorból) ugyanevezett tampont (tömeszt) készítünk. Ez egy fertőtlenítő anyagban vagy tiszta vízben áztatott és erősen kinyomott labdaalakú vatta-tömeg, melyet a sebre, vagyis vérző felületre nyomunk. A tömeselést többször egymásután végezzük és úgy helyezzük aztán a sebre a kötést, hogy mindenekelőtt a tömeszt (tampont) hozzuk a sebbel érintkezésbe és arra tesszük a gázot, vattát és kötést. Ilyenkor tehát a tömeszt is a kötésbe kerül s ha néha még így is van vérzés, úgy a kötőszert kell erősebben a sebre szorítani vagyis feszesebbé tenni. Ilyen feszes és tamponos (tömeszes) kötés a vivőeres vérzést feltétlenül csillapítja.

(Folytatjuk.)

IRODALMI SZEMLE.

A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei. Irta: *Dr. Barna Balázs*. Az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatának 53-ik füzeté. Kolozsvár, 1907. Ára 2 K.

Az erdélyi gyümölcs mindinkább fontosabb kiviteli cikké kezd válni, mert e téren a természeti viszonyok mellett az emberi igyekezet is befolyással volt a haladásra. Rendszeresen s tömegesen ültetett gyümölcsösök hazarészünknek sok tájait tették kedvesebbé, de

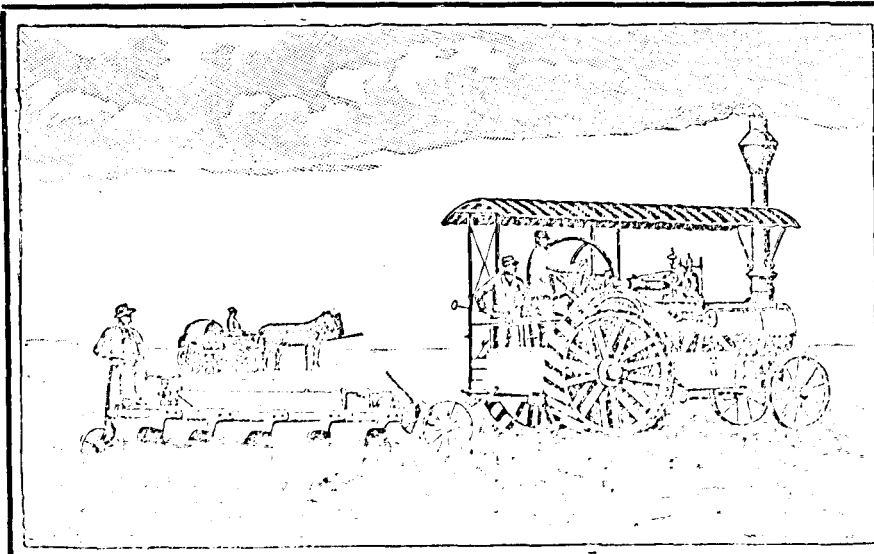
* Hogy olvasóink érdeklődését kielégítsük, itt közöljük, hogy mint lehet e kétféle vérzést egymástól megkülönböztetni. A vivőeres vér rendszeren nem erősen folyik, színe sötétebb és az ér fala összehesett. A verőér átmetszve tátong s helőle a vér lüktetve, időszaki megszakításokkal ömlik ki.

hasznosabbá is, mert ma már nemcsak sokféle finom gyümölcsöt találunk, de eltartásra, szállításra alkalmas jó tömegárunk is elegendő van: s ez vonza a külföldi exporteurókat. Valami közvetlen hazai kereskedelemről még nem igen beszélhetünk!

Egy szóval ezen termelési ágban is van már mit féltelnünk az alkalmatlan természeti viszonyok befolyásától, s a növényi penészbajoktól, de különösen az állati károsítóktól. Így hasznos munkát végzett az E. G. E. környékkiadóvállalata, midőn a 1894. évi XII-ik t. cikk kertvédelmi rendelkezéseire — mint magyarzatot megírta ezen 115 oldalos, 50 tanulságos képpel ellátott vaskos füzetet. Méltó kiegészítése Barna tanár munkája, az ugyancsak a vállalatban megjelent: „Házi kert”, „Gyümölcsértékesítés” című 12, illetve 18. füzeteknek, melyeket hazarészünk gyümölcsértékesítése terén majdnem 4 évtizede nagy érdemeket szerzett Ritter Gusztáv, kolozsvári gazd. akad. főkertész irt meg, amelyek talán a legtöbb kladást értek el.

Az előttünk fekvő legújabb füzet igen gyakorlatiasan a különféle védekező anyagok ismertetésével kezdődik. Tehát szó van a rezgálic, Thanaton, petroleum emulsió, sveinfurtil zöld, carbolenium stb. permetező anyagokról s felemlíti a saját találmányu *Margitint* is, amely permetező anyag 1907-ben Kolozsvárt lett először kipróbálva. Itt említi fel a márdárvédelmet is: hisz ez egyik legjobb védekezési mód az állati károsítók ellen. A következő főcsoportban az „állati” ellenségeket tárgyalja, gyökér-, törzs-, ág-, galypusztítók, levélpusztítók, virág és terméspusztítók alcímek alatt 40 káros állatot és bogarat ír meg. Minden egyest leír külsejét illetőleg, tiszta képpel illusztrálja, majd életmódját tárgyalja, s végül elpusztításáról illetve az ellenük való védekezést magyarázza. A második főcsoport a „Betegségek” című, a hol 10-féle penészbajt ismertet meg; végül a függelékben a fent említett törvény rendelkezéseit világítja meg, az idevonatkozó miniszteri rendelkezéseket ismertet, felemlíti a védelemben részesítendő emlősök és madarak névjegyzékét. A füzet stylusa szabatos, magyaros, feleslegektől mentes: minden sorát meg fogja érteni a nép is. De különös elismeréssel kell fel-említenünk azon számos eredeti rajzot, amelyet szerző saját tapasztalatai s a természet nyomán megrajzolt, a legtöbbszor oly művésziessé, tisztán az eredeti felfogásban, hogy a külföldi szakirodalomban is számot tenne, ezért érdemes lenne ezen szép munkát német nyelven is kiadni.

Derült égből alatt. E cím alatt a karácsonyi könyvpiacon egy kötet elbeszélés jelenik meg *Buday* Barnától. Csupa tréfás, humoros dolgok. A könyv négy részre van osztva, ezek: I. A gubák hazájából. II. Loránd öcsém néhány élelménye. III. Bőrharisnya elbeszélések. IV. A nyiri bicskások között. Megrendelhető 3 koronáért: Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 10. sz.

UJ! Egygéprendszerű gözszántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1903

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ kolozsvármegyei szakosztályának intéző-bizottsága Kolozsvárt 1907. évi december hó 18-án (szerdán) délután 4 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, melyre az intéző-bizottság tagjait tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Miniszteri leiratok:
 - a) földmiv. miniszter megküldi a gazdasági munkaházak építésének állami támogatásáról szóló 1907. XLVI. t. cikket;
 - b) földmiv. miniszter méhészeti vándortanításokról;
 - c) földmiv. miniszter az Amerikából tömeges visszavándorlók munkabiztosítása ügyében;
 - d) földmiv. miniszter a tuberkulin árát leszállítja;
 - e) földmiv. miniszter megküldi a kertésztanulók képzéséről szóló szabályzatot;
 - f) földmiv. miniszter szőlővesszők és ojtványok eladási hirdetéseit közli.
 - g) földmiv. miniszter 1907. évi termésstatisztika tárgyában.
3. Kolozsvármegye köztörvényhatóságának átiratai:
 - a) A megye községeiben tapasztalt legegélőhiány ügyében;
 - b) az életszükségletek kielégítésére szolgáló cikkek drágulásáról;
 - c) megküldi a zöld (szőlő) ojtások tárgyában kiadott hirdetményt.
 Egyébb átiratok:
 4. Mezőörményesi főszolgabíró: községi gabona-raktárak felállítása dolgában.
 5. Bátos község szakosztályi tagul jelentkezik.
- Jelentések és javaslatok:
 6. Kolozsmegyében a télen rendezendő háziipari tanfolyamok és népies előadásokról.
 7. A községek legelőrendtartásainak albizottsági véleményezéséről.
 8. Hidalmáson okt. 13 án tartott járási gyümölcsbemutatóról.
 9. Járási állatdíjazások befejezéséről.
 10. Esetleges indítványok.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az E. G. E. igazgató-választmánya december 11-én tartotta havi rendes ülését.

Elnökölt: Br. Bánffy Ernő e. elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jelen voltak: Br. Jósika Gábor és Lészai Ferenc alelnökök, Cséser Lajos, Gyárfás Benedek, Igaz Lajos, Eöry Tivadar, Gróf Lászlár István, Br. Mannsberg Sándor, Dr. Gidófalvy István, Nagy Dezső és Dr. Szentkirályi Ákos igazgató-választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván — a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: Gyárfás Benedek, Igaz Lajos és Cséser Lajos tagokat.

Mult ülés hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván — tudomásul vétetett.

Titkár előadja a földmivelésügyi miniszternek 109176. és 10460. eln. sz. sürgőnyeit, melyekben az Amerikából visszavándorlók részére adható munkák bejelentését kéri. — Igazgatóválasztmány, tekintettel arra, miszerint a visszavándorlók között erdélyrésziek csak elenyészően csekély számban vannak, valamint arra is, hogy ezirányban már az egyleti hivatalos lapban a szükséges publikáció megtörtént, a sürgönyök tartalmát egyszerűen tudomásul veszi.

A 73975. sz. leirat, mely az állam által termelt szőlővesszők és ojtványok eladásáról szól, miután a hiv. lapban idejében közhírré tétetett — szintén szolgál tudásul.

A 91408. sz. leirat, mely a kertészmun-

kák és kertészsegédek képesítésére vonatkozik —

Ugyszintén a 43572. sz. leirat, a tuberkulin árának leszállításáról, melyek a kivatalos lapban kellően közöltettek — tudásul vétettek.

Titkár előadja a föld. miniszternek 95679. sz. leiratát, melyben az 1908. évtől végrehajtandó folyamatszabályozások tervezetének megvitatására rendezendő értekezletre az egylet képviselőjének kiküldetését kéri. Előadó ismertetvén a tervezetnek az erdélyi részeket érintő részét, mely szerint a Maros folyó szabályozása, illetve hajózhatóvá tétele ezuttal csupán a torkolattól Piskiig van előirányozva, egyben részletesen bemutatja a már kész szabályozási tervmunkálatok azon részét is, amely a szabályozásnak egészen Marosvásárhelyig való elkészítéséről szól s javasolja, hogy az E. G. E. az összehívandó ankét elé memorandumot terjesszen, melyszerint a Marosnak, tekintettel a hazarész nagyfontosságú érdekeire, az előirányozottnál jóval hosszabb és pedig lehetőleg Marosvásárhelyig terjedő része tétessék hajózhatóvá. Igaz Lajos kultur főmérnök szak szempontból szól a kérdéshez és megjegyzi, hogy vize a folyónak elég van ahhoz, hogy egész Marosvásárhelyig, sőt akár Szászrégenig is, hajózhatóvá tehető legyen s hogy a kérdés fő momentuma inkább az anyagiakban rejlik. — Igazgató-választmány elhatározza, hogy a memorandum szerkesztését elnökségből, titkárból és Igaz Lajos vál. tagból álló bizottságra bizza, a miniszteri értekezletre pedig az egylet képviselőjében Gr. Bethlen István vál. tagot küldi el.

Titkár előterjeszti a földmiv. miniszternek 109009. sz. leiratát, mely szerint az egylet folyó évi téli népszerű gazd. előadásaira és gazd. háziipari tanfolyamaira összesen 2500 korona államsegély adatott. — Választmány a segélyt köszönő tudásul veszi, felhasználását kolozsmegyei osztályára bizza és egyben Erdély más megyéinek négy központján, intelligens gazdák részére, rendezendő szakelőadások költségeire még 1000 kor. államsegély kérését határozza.

Igazságügyminiszternek 181. T. sz. meghívó leirata a szövetkezeti törvényjavaslat-értekezletre, időközben elhalasztó értesítés érkezvén — tudásul szolgál.

Kereskedelmi miniszternek 94451. sz. leirata, a motor-benzin árának q.-ként 20 koronában való megállapításáról, hiv. lapban már előzőleg közölve lévén — tudomásul vétetik.

A „M. Á. V.“ igazgatóságának 243,962. C. I. sz. értesítése a szálas és szemes takarmányok szállítási kedvezményéről — szolgál tudásul. A kedvezményre jogosító igazolványok kezelése és kiadása, mint a multban, elnökségre bízatik.

A XII. hadtest parancsnokság 7682. M. A. sz. megkeresésére elnökség véleményt adott az erdélyrészi mezei munkák és aratás főbb időszakáiról, mely vélemény a fegyvergyakorlatoknak helyesebb időre való áttétele és esetleg tömeges aratási szabadságolás eszközölhetése céljából kéretett. — Ülés a tett intézkedést jóváhagyó tudásul veszi. Ezzel kapcsolatban felmerült indítvány folytán azonban elhatározza azt is, hogy átír a helyi kerületi kat. parancsnoksághoz avégett, hogy jövőben a tüzéség és gyalogság gyakorlatai szénatermő helyeken csak olyan időben tartassanak, mikor azáltal a széna és sarjatermés nem veszélyeztetik.

A Gazd. Egyesületek Orsz. Szövetségének 5523. sz. biz. felhívására elnökség véleményt adott az Osztrák-Magyar Bank váltó bíráló tagságát illetőleg. — Ülés az adott véleményt helyeslő tudásul veszi.

Ugyanannak 5705. sz. megkeresése a gabonaártudósítói intézmény tárgyában — tudásul vétetett.

A kisküküllővármegyei társasületnek 875. sz. megkeresésére, melyben a jövő évi erdélyrészi kiállításnak Dicsőszentmártonban

való rendezését kéri, — ig. vál. határozza, hogy a kérdés, tanulmányozás, előkészítés és jövő ülésre való javaslatlétel végett, elnökségnek kiadatik.

Előadtván a londoni magyar kiállítás igazgatósága által megküldött prospektus, — ülés határozza, hogy a londoni kiállításon az egylet külön nem vesz részt, azonban a G. E. O. Szöv. keretében esetleg megfelelően közreműködik.

A Magyar Orsz. Állatorvos Egyesület 174. sz. megkeresése, mely a téli népszerű előadások keretében az állategészségügyi ismeretek megfelelő népszerűsítését kéri — a kolozsmegyei osztálynak, tekintetbe vétel végett, kiadatik.

A kolozsvári gazd. akadémia igazgatósága által 851 sz. alatt a nyolc megüresedett áll. ösztöndíjas helyre beérkezett és beterjesztett összesen négy folyamodó kérése — a föld. min. hez kedvező elintézésre felterjesztetni határoztatik.

A G. E. Orsz. Szöv. 5888. sz. átirata folytán a németországi gazdatanulmányut leírását tartalmazó műből — ülés 12 példány-nak, tagjai és könyvtára részére való, megrendelését határozza.

Dr. Szentkirályi Ákos indítványára — elhatározza ig. vál., hogy a folyó évi népszerű téli előadások és tanfolyamok résztvevői között 500 drb. irod. szakosztályi füzetet 100 kor. értékben fog kiosztani.

A Nemzeti Állam c. hetilap megkeresését — ülés tudomásul vévén, a kért erkölcsi támogatást részére megadja.

Reisinger József építészmérnöknek beadványára — határozza ülés, hogy bentlevő biztositékát, Pápay Sándor épít. ellenőr felülvizsgálata után és javaslata alapján elnökség kiadhatja.

Br. Jósika Gábor alelnök indítványára — elhatározza ülés, hogy az egylet feliratilag kérje a folyó szezonra is azon engedélyt, melyszerint a mezőgazd. szeszgyárak a takarmánymoslékot más gazdaságok részére is takarmányozás céljából eladhasák.

Dr. Szentkirályi Ákos vál. tag indítványára — elhatározza ülés, hogy a kolozsvári tejcsarnok szövetkezet részvényeiből 10 drb.-nak 500 korona értékben való jegyzését az E. G. E. 1908. évi közgyűlésének javaslatba fogja hozni.

Lészai Ferenc alelnök indítványára — elhatározza ülés, hogy felkéri a földmiv. miniszteriumot olyan irányu kísérletek tételére, amelyekből megállapítható legyen a rak-tározott kiviteli gyümölcsnek (alma, körte) hetenkénti súlyvesztése.

Az 1908. évi egyleti közgyűlés napját — igazgató-választmány április 12-re tűzi ki.

Uj tagul bejelentetvén Incze Viktor é. tag — felvétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Süketnéma földmivelő gyermekek segítése. Darányi földmivelésügyi miniszter a szegedi süketnéma iskolának ezer korona államsegélyt engedélyezett, hogy annak a terhére vagyontalan földmivelő munkások gyermekeit vegyék fel és oktassák az iskola tanítási terve szerint és emellett képezzék ki a mezei gazdálkodás terén is, hogy az iskolának ezek a növendékei kenyerüket mint földmivesek kereshessék meg.

A földmivelő nép ingyenes jogvédelme. Darányi földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a jogi és közigazgatási dolgokban járattalan földmivelő népnek a székelyföldi miniszteri kirendeltség ingyenes jogvédelméről gondoskodjék. A miniszteri kirendeltség a miniszter utasítása folytán a következő intézkedéseket léptette életbe: a hét két napján csütörtökön s szombaton délelőtt a székelyföldi miniszteri kirendeltség által díjazott ügy-

védek díjmentesen adnak utbaigazítást és tanácsot minden jogi, telekkönyvi, szerződéskötési, birtokszerzési, adózási, közigazgatási stb. ügyekben.

Székely kisgazdák tanulmányi kirándulása. A székelyföldi miniszteri kirendeltség a földmivvelésügyi miniszter engedélyével és támogatása mellett évenként tanulmányi kirándulást rendez Algyógyba az ottani földmivvelésiskola gazdaságának megtekintésére céljából. A f. évi kirándulásokon Maros-Torda, Torda-Aranyos, Udvarhely, Csik, Háromszék és Kisküküllő vármegyéből összesen 340 székely kisgazda, további lelkesek és tanítók vettek részt a tavalyi 199 résztvevővel szemben.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdasági egyesületi titkárok értekezlete.** Az OMGE. közgyűlésén résztvevő gazdasági egyesületi titkárok közül mintegy 35-en *Rubinek Gyula* igazgató elnöklété alatt hétfőn értekezletet tartottak, melynek tárgyát a nyugdíjkérdés képezte. *Jeszenszky Pál* előadó terjesztette elő a gazdatisztek nyugdíjintézetét által készített tervezetet, melyet az értekezlet behatóan megvitatott és elhatározta, hogy testületileg tiszteleg gr. *Desewffy Aurélnál*, az OMGE. elnökénél, kérve, hogy az egyesület legközelebb tűzze napirendre a vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyét és a maga erkölcsi súlyával hasson oda, hogy a vidéki gazdasági egyesületek a titkárok nyugdíjügyét lehetőleg azok nagyobb mérvű megterhelése nélkül megoldásra segítsék.

— **A székely vasut megnyitása.** A mádéfalva gyergyószentmiklósi vasutvonal építésével a múlt hónapban teljesen elkészültek. A vonal iparilag és gazdaságilag rendkívül fontos a Székelyföldre. Szászrégenen át Kolozsvárral és Budapesttel köti össze az erdőségekből gazdag gyergyói vidéket és megnyitja az ipari munkának a fában, márványban, rézben gazdag területeket. A vasutvonalat folyó hó 5-én nyitották meg nagy ünnepességgel.

— **A motorbenzin ára.** A kereskedelemügyi miniszter a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kisgazdák részére szükséges adómentes benzin piaci és mérsékelt eladási árának szabályozása tárgyában az 1905. évi december hó 3-án ad 67,749. sz. a. kelt itteni leirat kapcsán értesíti a gazdasági egyesületeket, hogy a fentemlített adómentes motorbenzin mérsékelt eladási ára f. év december hó 1-től az 1908. év május 10-ig terjedő időszakra, illetőleg további intézkedésig métermázshánként 20 (husz) koronában állapítottat mng.

— **A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgató-választmánya** Zselenski Róbert gróf egyesületi elnök elnöklété alatt ülést tartott, melyen a választmányi tagok nagy számmal vettek részt. Mint előadók *Drucker Jenő* dr. igazgató és *Ballay Jenő* titkár szerepeltek. Az ülés legfontosabb tárgya a tél folyamán Budapesten tartandó szőlészeti és borászati előadások rendezése volt, melyre vonatkozólag határozatba ment, hogy az egyesület január és február hónapban fog a legfontosabb szőlő- és pincze-munkákról előadásokat tartani, melyre nézve a földmivvelésügyi miniszter támogatását kéri ki. A zempléni megyei szőlőbirtokosság kérelmét a tokaji borvidéknek zárt területté való nyilvánítása ügyében a választmány magáéva tette és ez ügyben a közviselőházhoz felir.

— **A fogyasztási szövetkezetek borkimérési joga.** A Pécsert tartott szőlészeti és borászati nagygyűlés a borkimérés emelésének kérdését tárgyalva elhatározta, hogy a pénzügyminisztértől kéri fogja a fogyasztási szövetkezeteknek borkimérési joggal való felruházását. Az állam ma ugyanis csak italmérési jogokat ad, amely feljogosít mindenfajta szeszes italnak az elárulására; a fogyasztási szövetkezetek részére kért az a kivételes jog nagymértékben hozzájárulna a magyar termelés szempontjából

olyannyira fontos, az egészségre legkevésbé káros ital fogyasztásának emelésére, másrészt csökkentené az egészségre jóval károsabb pálinkafélék fogyasztását. A Magyar Szőlősgazdák Egyesülete a napokban az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is felkérte, hogy a kongresszus e kérelmét pártolja a kormánynál.

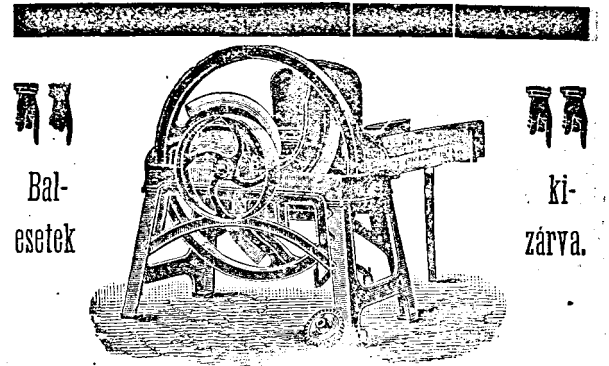
— **A kivándorlók üldözése.** Az Amerikából visszaérkezett magyarok egyike, egy somogy megyei gazda, jellemző dolgot mondott el Fiumében *Lekky osztálytanácsosnak*, a földmivvelésügyi miniszter kiküldöttének, hogy minő üldözésben van most részük Amerikában a kivándorlóknak: „Az Egyesül-Államokban — mondta — mindenütt beállott a munkahiány. A gyárak csökkentették az üzemüket. Én például a milwaukeei vasgyárban dolgoztam kilenc hónapig és tizenegy napig. Egyszerre bekövetkezett az üzemcsökentés és hennünket, magyar munkásokat, egytől-egyig elbocsátottak. A gyárüzemek mindenütt így bálnak el a munkásokkal s csak azokat tartják meg, akik igazi amerikaiak. A zöldekre (bevándorlókra) kimondták a halálos ítéletet, azokat nem türik.” Jó lesz ezt mindenkinek figyelmébe ajánlani, aki Amerikába kívánkozik.

— **Bryan a börzejátékról.** Az amerikai Egyesül-Államokban már megindult a harc a köztársasági elnökségért a republikánusok és a demokraták között. Bryan, a demokraták jelöltje, Milwaukeeben kimerítően nyilatkozott a politikai helyzetről. Bennünket nyilatkoztának az a része érdekel, melyben a leghatározottabban elítéli a börzejátékot s a mai amerikai válságot egyenesen a börzespekulációnak tulajdonítja. Szerinte a szerencsétlenség, mely a köztársaságot érte, Newyorkban kezdődött, még pedig a börzejátékkal, melyet nem lett volna szabad megengedni. „A republikánusoké — mondta — a felelőség, hogy egynéhány öntudat nélküli, eszeveszett játékos a játékdüh folytán, ott a Wall-Streeten, az egész nemzetet izgalomba hozta s hogy a bankok néhány nap leforgása alatt 80,000,000 dollárt (400 millió korona) vesztek.” Olyan helyről jönnek ezek a szavak, hogy nálunk is megszivlelhetik azok, akiknek egy általános közgazdasági válság esetén van veszteni valójuk.

— **Székely községek vizellátása.** Az országos vízépítési igazgatóság által elkészített vízvezetési tervek kiépítésére a földmivvelésügyi miniszter Székelyszentmiklós községnek 4600, Feldoboly községnek 2900, Felvinc községnek pedig 1200 korona segélyt engedélyezett.

— **Filloxerazárlet.** Szeben vármegye szelistei járásába tartozó Szelistye községe szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett község határa a földmivvelésügyi miniszter 106077/907. számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— **A romániai szövetkezeti élet.** A sok gazdasági bajjal küzdő Romániában a szövetkezeti élet igen szépen fejlődik, különösen a földbérlo (obsti) szövetkezetek gyarapodtak szép számmal. A legújabb hivatalos adatok alapján közöljük a következőket: A falusi szövetkezeti népbankok (Bancilor populare) országos központja legújabb évkönyvében számol be a román falusi szövetkezetek eredményeiről. A falusi kisgazdák szövetkezése 1902-ben rendeztetett törvényesen, ezen évben az országban 700 falusi népbank volt csak 59.844 taggal és 4 millió 250 ezer lei tőkével; 1906 év végén a népbankok száma 2021-re emelkedett, a tagoké 239 ezerre, míg az aláírt alaptőke 20 millió 35 ezer lei, melyből már be van fizetve 18 millió 509 ezer lei, a betétekkel együtt ez az összeg 27 millió 275 ezer leire emelkedik. A fogyasztó szövetkezetek is szépen szaporodtak, 1906. év végéig számuk 83-ra emelkedett, míg a földbérlo szövetkezeteké 106-ra. A szövetkezeti élet gyors és megbízható fejlődése a román kormányreform munkáját nagyban megkönnyíti, mely csaknem minden törvényjavaslatában a szövetkezeti élet tovább fejlődését biztosító intézkedéseket vesz föl.

Bal-
esetekki-
zárva.

Minden nagyságban.

Szecska vágók,

Répa vágók,

1801. VI.

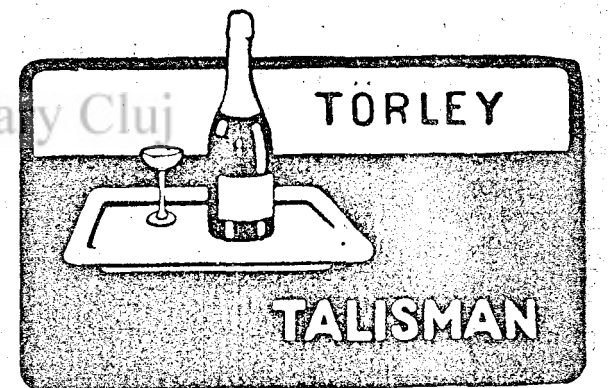
Darálómalmok,

Gőzölőkészülékek.

His és nagybirtok részére.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevélkölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A Jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férőal adnak véleményt. 1001.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Szalma.

1500 mm. árpa és zabszalma

eladó

Bárá Bánffy Dezső kissármási gazdaságában.

Esetleg helyben feletetve 60 drb. állatra **istálló kapható.** — Posta helyben.

2045

Mindennemű

ZSÁK és PONYVAa legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER-féle**

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nánor-utca 31-33. sz. szerezhethők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcshőző intézet. 1806

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Ur! Rezső

sertésbizományos

Budapest, VIII.,

Bérmocsis-

utca 12.

Telefon: 97-05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értő kesit

1870

PINZGAUI**szarvasmarha eladás!**

Telivér pinzgauai tenyésztésemet felosztván, az összes alább felsorolt állományértékesítése céljából Zemplén vármegye Alsógyertyán községben (ezelőtt Alsó-Hrabócz) f. évi december hó 17-én délelőtt 11 órakor kezdődőleg árverést fogok tartani.

Legközelebbi vasuti állomás Órmező, mely állomásra vonat érkezik: Sátoraljajhely, Kassa, Csap felől délelőtt 9 óra 48 perczkor s indul vissza délután 2 óra 32 p. és 5 óra 25 perczkor.

Kivánatra ezen vonatokhoz fogatokról gondoskodni fogok, kérem azonban az erre vonatkozó megrendelést az érkezést megelőzőleg 24 órával czimemre Alsógyertyánba (posta helyben — sürgönyállomás Varanó) megküldeni.

Eladásra kerül:

- 24 drb. Különféle koru tehén.
- 17 „ 2—3½ éves befedezett üsző.
- 8 „ 2—2½ éves meddő üsző.
- 1 „ 3 éves tenyészbika (Widder Mór úr tenyészetéből.)
- 10 „ 1—2 éves növendék bika.
- 4 „ bika borju.

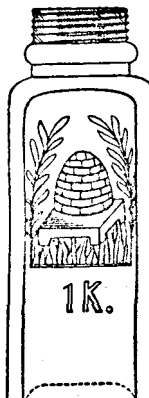
Az egész állomány a köröm és szájfájáson át ment, a község a zár alól fel van oldva.

2102

Malonyay Ferencz.**ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.**

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Haas-palota)

(Azelőtt: Ferenoz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblák-át

eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémszárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

o o Árjegyzék ingyen és bérmentve. o o

2047

Szám 4081/907.

Pályázati hirdetmény.

Kolozs megye tekei járásába Batos, Dextrád, Dextrád-Széplak, Oláh-Ujjalu, Szászludvég és Vajola községekből alakult állategészségügyi körben ujonnan rendszeresített kórallatorvosi állásra Batos székhellyel ezennel pályázatot nyitok.

Ennélfogva felhívom a pályázni óhajtókat, miszerint az 1888. évi VII. t. cz. 117. és 118. §§-ai értelmében felszerelt s eddigi működésüket igazoló okmányokkal ellátott kérvényüket hozzám f. évi december 27-ig annyival is inkább adják be, mivel az ezen határidő után beérkező kérvényeket tekintetbe venni nem fogom.

Ezen állás a következő javadalmazással van összekötte:

1. Évi 100 korona törzsfizetés előleges havi részletekben.
2. Évi 200 korona uti átalány előleges évnegyedi részletekben.
3. A törvényhatóság által szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

A kórallatorvos teendői, kötelezettségei törvényhatósági szabályrendelettel vannak megállapítva, a melyeket szigoruan betartani köteles.

A választást f. év december 28-án d. e. 9 órakor fogom Batoson a község házában megtartani.

A megválasztott kórallatorvos állását azonnal elfoglalni tartozik.

A tekei járás főszolgabirájától.

Teke, 1907. November 27-én.

Papp Zoltán,
főszolgabiró.

2103

**GÖZEKÉKET,
GÖZ-ÜTIHENGEREKET**

1758

és

GÖZ-ÜTIMOZDONVOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállit

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50 Budapest — Kelenföld a vasutállomása szemben.